



КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України щодо експорту, імпорту товарів, країною походження або країною призначення яких є Російська Федерація», внесений народним депутатом України – головою Тимчасової слідчої комісії Дубновим А.В. (реєстр. № 12050 від 20.09.2024)

Згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 23 вересня 2024 року (електронна картка документа (1667441) Комітет на засіданні 7 жовтня 2024 року (протокол № 206) розглянув проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України щодо експорту, імпорту товарів, країною походження або країною призначення яких є Російська Федерація», внесений народним депутатом України – головою Тимчасової слідчої комісії Дубновим А.В. (реєстр. № 12050 від 20.09.2024), на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам.

Верховна Рада України заслуховує звіт про діяльність тимчасової слідчої комісії в будь-який час не пізніше встановленого терміну для її діяльності або на вимогу тимчасової слідчої комісії раніше цього терміну, але не більше двох разів за весь термін її діяльності (частина сьома статті 88 Регламенту Верховної Ради України).

Вимоги до висновків щодо роботи тимчасової слідчої комісії, особливості надання тимчасовою слідчою комісією звіту щодо її роботи визначені положеннями статей 21, 22 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», статей 87, 88 Регламенту Верховної Ради України.

Так, результати розслідування тимчасова слідча комісія викладає в звіті, який повинен містити висновки і пропозиції про факти й обставини, які стали підставами для проведення розслідування; відомості чи обставини, встановлені тимчасовою слідчою комісією, і докази, якими це підтверджується; відомості чи обставини, що не підтвердилися; факти й обставини, які не були перевірені, із зазначенням причин, з яких перевірка не здійснювалася (частина перша

статті 21 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частина перша статті 88 Регламенту Верховної Ради України).

Тимчасова слідча комісія при підготовці висновку щодо кожної встановленої обставини проводить голосування. Результати голосування із зазначенням кількості голосів, поданих «за», «проти», «утримався», наводяться у висновку слідчої комісії. Висновок вважається ухваленим, якщо за нього проголосувало більше половини членів слідчої комісії від її складу, затвердженого Верховною Радою України. Усі висновки слідчої комісії оформляються письмово і підписуються головою та секретарем слідчої комісії (частина друга статті 21 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України»).

У пропозиціях тимчасової слідчої комісії зазначається, яким чином мають бути використані висновки тимчасової слідчої комісії у разі прийняття Верховною Радою України рішення щодо них. Пропозиції тимчасової слідчої комісії викладаються у проекті постанови чи іншого акта Верховної Ради України і вносяться на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України – членами тимчасової слідчої комісії (частина третя статті 21 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частина друга статті 88 Регламенту Верховної Ради України).

У статті 22 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», статті 88 Регламенту Верховної Ради України встановлені вимоги до розгляду Верховною Радою України звіту тимчасової слідчої комісії.

За результатами розгляду висновків і пропозицій тимчасової слідчої комісії Верховна Рада України може прийняти рішення, зокрема, взяти їх до відома; припинити повноваження тимчасової слідчої комісії, а в разі необхідності вирішити питання щодо, зокрема, направлення матеріалів слідчої комісії до Офісу Генерального прокурора для їх вивчення та відповідного реагування; направити висновки тимчасової слідчої комісії для реагування згідно із законом відповідному органу державної влади, іншому державному органу, органу місцевого самоврядування чи посадовій особі; опублікувати висновки слідчої комісії у газеті «Голос України» з додержанням вимог закону щодо захисту інформації з обмеженим доступом, у тому числі таємної чи іншої охоронюваної законом інформації.

Комітет зазначив, що 21 вересня 2023 року Верховною Радою України було утворено Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України щодо експорту, імпорту товарів, країною походження або країною призначення яких є Російська Федерація (Постанова Верховної Ради України № 3394-IX) (далі – Тимчасова слідча комісія), та визначено, що строк діяльності Тимчасової слідчої комісії становить один рік з дня її утворення, а також що звіт про виконану роботу комісії має бути заслуханий не пізніше шестимісячного строку з дня її утворення, тобто до 21 березня 2024 року.

20 березня 2024 року, в межах шестимісячного строку, народним депутатом України – головою Тимчасової слідчої комісії Дубновим А.В. було внесено на розгляд Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України про звіт Тимчасової слідчої комісії (реєстр. № 11097), який було розглянуто Комітетом та ухвалено експертний висновок¹. Цей проект Постанови очікує розгляду Верховною Радою України.

Своєю чергою, 20 вересня 2024 року, в межах строку один рік, народним депутатом України – головою Тимчасової слідчої комісії Дубновим А.В. було внесено на розгляд Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України про звіт Тимчасової слідчої комісії (реєстр. № 12050), а також, власне, звіт Тимчасової слідчої комісії за один рік її діяльності (далі – Звіт) у додатку до проекту Постанови.

З огляду на це Комітет звернув увагу на те, що у пояснювальній записці до цього проекту Постанови зазначено, що «Звіт... за дванадцять місяців діяльності затверджено на засіданні Тимчасової слідчої комісії 20 березня 2024 року», проте 20 березня 2024 року на розгляд Верховної Ради України було внесено звіт Тимчасової слідчої комісії саме за шість місяців діяльності, у додатку до проекту Постанови (реєстр. № 11097).

Щодо змісту проекту Постанови Верховної Ради України (реєстр. № 12050) Комітет зазначив таке.

У пункті 2 проекту Постанови пропонується Верховній Раді України:

«2. Направити до Служби безпеки України інформацію та матеріали щодо здійснення експортних операцій на митну територію України базових олив російського походження та матеріалів щодо здійснення експортних операцій на митну територію України газів нафтових, інших вуглеводнів в газоподібному стані (скраплених, зріджених), бутану та ізобутану російського походження з метою вирішення питання щодо внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей за ч. 4 ст. 111-1 Кримінального кодексу України, за фактом передачі матеріальних ресурсів незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора, та/або провадження господарської діяльності у взаємодії з державою-агресором, незаконними органами влади, створеними на тимчасово окупованій території, у тому числі окупаційною адміністрацією держави-агресора».

Своєю чергою у пункті 3 проекту Постанови пропонується Верховній Раді України:

«3. Внести на розгляд Ради національної безпеки та оборони України пропозиції щодо застосування санкцій до окремих іноземних імпортерів базових олив російського походження та окремих іноземних імпортерів газів нафтових,

¹ Висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України щодо експорту, імпорту товарів, країною походження або країною призначення яких є Російська Федерація» (реєстр. № 11097 від 20.03.2024) (протокол № 191).

інших вуглеводнів в газоподібному стані (скраплених, зріджених), бутану та ізобутану російського походження російського походження, на підставі результатів розслідування Тимчасової слідчої комісії».

Враховуючи це, Комітет привернув увагу, що згідно з частиною другою статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією України та законами України.

Своєю чергою, до повноважень Верховної Ради України належить здійснення парламентського контролю у межах, визначених Конституцією України та законом (пункт 33 частини першої статті 85 Конституції України).

Крім цього Комітет зазначив, що форми роботи тимчасових слідчих комісій, їх права та обов'язки, вичерпно визначені на законодавчому рівні – у розділі III Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України».

У розвиток наведеного, Комітет зауважив, що ані тимчасова слідча комісія, ані Верховна Рада України не наділені повноваженнями здійснювати правову кваліфікацію можливих кримінальних правопорушень, відтак, пункт 2 проекту Постанови та висновки Тимчасової слідчої комісії не мають містити кваліфікацію можливих кримінальних правопорушень.

Враховуючи наведене, Комітет звернув увагу на необхідність приведення пунктів 2, 3 проекту Постанови та пунктів 2 та 3 Пропозицій Тимчасової слідчої комісії (стор. 8-9 Звіту), які є аналогічні за своїм змістом, у відповідність до пункту 3 частини третьої статті 22 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та пункту 3 частини четвертої статті 88 Регламенту Верховної Ради України, якими передбачено, що державному органу, в разі необхідності, має бути направлено саме висновки тимчасової слідчої комісії для реагування згідно із законом, а не інформацію та матеріали, як зазначено відповідно у пункті 2, 3 проекту Постанови та Пропозицій.

Щодо змісту Звіту Комітет зазначив таке.

На стор. 6 Звіту вказано, що «05.06.2024 допитано в якості свідків службових осіб більше ніж 15 юридичних осіб імпортерів (та/або одержувачів) базових олив».

Комітет зауважив, що права тимчасової слідчої комісії визначені у статті 12 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», пунктом 4 частини першої якої передбачено, що тимчасова слідча комісія має право запрошувати осіб для отримання показань чи пояснень з питань, щодо яких проводиться розслідування тимчасовою слідчою комісією, заслуховувати їх на своєму засіданні, ставити їм запитання.

Крім цього Комітет зазначив, що положеннями частин першої та третьої статті 21 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частини першої статті 88 Регламенту

Верховної Ради України передбачено, що звіт тимчасової слідчої комісії повинен містити висновки і пропозиції.

З огляду на це Комітет зауважив, що у Звіті наведено «результати» роботи Тимчасової слідчої комісії, проте не зазначено висновки, які були зроблені комісією за результатами виконання її основних завдань, визначених у пункті 2 Постанови Верховної Ради України про її утворення № 3394-ІХ.

Крім того, відповідно до частини другої статті 21 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», тимчасова слідча комісія при підготовці висновку щодо кожної встановленої обставини проводить голосування. Результати голосування із зазначенням кількості голосів, поданих «за», «проти», «утримався», наводяться у висновку тимчасової слідчої комісії.

Враховуючи це Комітет зауважив, що у Звіті не зазначено чи було проведено голосування при підготовці висновку щодо кожної встановленої обставини та відповідно кількість голосів членів Тимчасової слідчої комісії, поданих «за», «проти», «утримався».

Окремо Комітет привернув увагу до положень частини п'ятої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», якими передбачено, що питання про заслуховування звіту, висновків і пропозицій тимчасової слідчої комісії позачергово без голосування включається до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України наступного дня пленарних засідань після дня подання звіту, висновків і пропозицій та розглядається першим на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Враховуючи викладене, Комітет ухвалив експертний висновок на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України щодо експорту, імпорту товарів, країною походження або країною призначення яких є Російська Федерація», внесений народним депутатом України – головою Тимчасової слідчої комісії Дубновим А.В. (реєстр. № 12050 від 20.09.2024), та прийняв рішення направити його Голові Верховної Ради України.

Голова Комітету

С.В. КАЛЬЧЕНКО

